

Programma 4 | Onderwijs

Programma 4 | Onderwijs

Elk kind ontwikkelt zich optimaal.

Aansluiting op de arbeidsmarkt

Onderwijs biedt kansen aan alle jeugdigen. Daarbij is een goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt van belang. Vanaf medio 2026 geldt de wet 'Van school naar duurzaam werk'. Samen met het onderwijs, StartWijzer en Werk en Inkomen helpen we jongeren tot 27 jaar met een afstand tot de arbeidsmarkt op weg naar economische zelfstandigheid.

Onderwijshuisvesting

Als gemeente hebben we een belangrijke rol in de huisvesting van scholen voor basis-, speciaal en voortgezet onderwijs. Samen met de schoolbesturen zijn we verantwoordelijk voor schoolgebouwen waarin het prettig is om te leren en te werken. We hebben een dekkend aanbod toegankelijke onderwijsgebouwen.

Leerlingenvervoer

Wanneer een kind geen onderwijs op korte afstand van huis kan volgen, dan kan de gemeente het vervoer van het kind naar de dichtstbijzijnde geschikte school vergoeden. Hierin onderzoeken we eerst de mogelijkheden van de leerling en de ouders zelf voor zelfstandig reizen met fiets, openbaar vervoer of eigen vervoer.

Bewegingsonderwijs

Elk kind kan gebruik maken van bewegingsonderwijs. De buurtsportcoaches verzorgen het bewegingsonderwijs voor alle basisscholen in Opsterland. Daarnaast zorgen ze voor de benodigde spelmateriaal.

Leerplicht

Elk kind heeft recht op onderwijs. Door de leerplichtambtenaar preventief in te zetten, zorgen we ervoor dat kinderen niet thuis komen te zitten en geen ontwikkelingsachterstand oplopen. We werken hierin nauw samen met de gemeenten binnen de regio de Friese Wouden en het Doorstroompunt startWijzer. Met elkaar signaleren we vroegtijdig welke kinderen dreigen uit te vallen.

Naast de preventieve rol en toezichthoudende taak, heeft de leerplichtambtenaar ook een handhavende taak. Als BOA is de leerplichtambtenaar bevoegd om o.a. te onderzoeken of er strafbare feiten gepleegd zijn en kan eventueel een proces verbaal opgemaakt worden. In de regio de Friese Wouden wordt gewerkt met regionale BOA's, zodat in elke gemeente dit goed is geregeld, de kwaliteit wordt geborgd en de kosten worden gedeeld.

Lokaal Educatieve Agenda (LEA)

In de LEA maken we afspraken en werken we samen met kinderopvangorganisaties, schoolbesturen, bibliotheek en jeugdgezondheidszorg over o.a. het onderwijsachterstandenbeleid, bevorderen gezonde leefstijl en samenwerking onderwijs en zorg. Het doel is dat al onze jeugdigen zich optimaal kunnen ontwikkelen in een kansrijke omgeving. We bepalen gezamenlijk waar we met elkaar de meeste impact kunnen hebben, maken hierbij heldere keuzes en brengen focus aan. We werken samen vanuit een breed gedragen visie en ambitie.

Kaderstellende documenten

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2022-2035

VVE Beleidskader SpelenderWijs 2020

Verordening bekostiging leerlingenvervoer 2025

Preventieagenda Opsterland 2021-2030

Reguliere werkzaamheden

- Zorgen voor voor- en vroegschoolse educatie (VVE).
- Overleggen met onderwijsbesturen.
- Toezicht en handhaving kinderopvang.
- Zorgen voor leerlingenvervoer.

- Uitvoering leerplicht.
- Subsidiëren cultuureducatie op scholen.
- Faciliteren onderwijshuisvesting.

Thema Onderwijs

Doelstellingen

Kinderen hebben gelijke kansen om hun talenten te ontwikkelen

Omschrijving (toelichting)

Kinderen hebben recht op gelijke kansen om zich met hun eigen individuele mogelijkheden te ontwikkelen. De omstandigheden waarin een kind opgroeit mogen daarbij niet bepalend zijn. Elk kind heeft waardevolle talenten: 'weten waar je goed in bent' is heel belangrijk. Door te werken aan talentontwikkeling neemt de weerbaarheid en veerkracht van kinderen toe. Ze ervaren meer zelfvertrouwen, voelen zich veilig in de klas en halen betere schoolresultaten.

Maatregelen

We monitoren het effect van de PeuterPlus-voorziening

Omschrijving (toelichting)

In 2026 monitoren en evalueren wij het aantal peuters dat gebruik maakt van de PeuterPlus voorziening, de toeleiding, de samenwerking, de uitstroom richting het basisonderwijs en de tevredenheid van ouders. We monitoren ook of de voorziening zorgt voor minder doorverwijzingen naar specialistische jeugdhulp. Op basis van de evaluatie van de pilot wordt in 2026 een voorstel opgesteld voor eventuele aanpassingen en vervolgstappen.

Doelstellingen

Jongeren halen een startkwalificatie in het onderwijs of zijn aan het werk

Omschrijving (toelichting)

We zetten er op in dat jongeren een baan vinden of een startkwalificatie in het onderwijs halen. Een startkwalificatie is (minimaal) een diploma havo, vwo of mbo (niveau 2 of hoger). Jongeren met een startkwalificatie hebben een betere positie op de arbeidsmarkt.

Maatregelen

We werken vanuit het regionaal actieplan Regio Zuidoost-Friesland Onderwijs & Gemeenten.

Omschrijving (toelichting)

In 2026 versterken we de samenwerking tussen onderwijs en zorg in de regio Zuidoost-Friesland. We werken aan een gezamenlijk afwegingskader op basis van gedeelde visie, ambities en doelen, om de ondersteuning voor jeugdigen beter af te stemmen.

Doelstellingen

Er zijn voldoende geschikte onderwijsgebouwen en –voorzieningen

Omschrijving (toelichting)

Met het Integraal Huisvestingsplan voor het onderwijs waarborgen we als gemeente dat er genoeg geschikte onderwijshuisvesting in onze gemeente is.

Maatregelen

We voeren het integraal huisvestingsplan (IHP) uit

Omschrijving (toelichting)

1. De gemeenteraad krijgt in 2026 het voorstel om een actuele versie van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Opsterland vast te stellen.

2. We gaan in 2026 beoordelen of de beleidsuitgangspunten in het in 2022 vastgestelde IHP moeten worden herijkt.
3. We gaan verder met de planvorming voor de nieuwbouw van It Aventoeer in Langezwaag.
4. De verwachting is dat de gemeenteraad eind 2025 of begin 2026 een besluit kan nemen over de toekenning van een krediet voor de vernieuwbouw van BHS Gorredijk. Daarbij houden we rekening met de besluiten die al zijn genomen over De Skâns. Hiermee kan de realisatiefase in 2026 worden opgestart.
5. De verwachting is dat de gemeenteraad eind 2025 of begin 2026 een besluit kan nemen over de toekenning van een krediet voor de vernieuwbouw van School Lyndensteyn in Beetsterzwaag. Hiermee kan de realisatiefase in 2026 worden opgestart.
6. Naar verwachting leggen we de gemeenteraad in 2026 een voorstel voor over de toekenning van een voorbereidingskrediet voor de uitbreiding van School Loevestein in Gorredijk.
7. Naar verwachting leggen we de gemeenteraad in 2026 een voorstel voor over de toekenning van een voorbereidingskrediet voor de nieuwbouw van Skoalle De Dúnwizer in Bakkeveen. Hierbij zijn we afhankelijk van de vaststelling van de locatiekeuze.

Wat mag het kosten

Mutaties in de reserves worden verwerkt in programma 0 maar niet alle reserves hebben betrekking op programma 0. Om een juiste financiële analyse per programma te kunnen maken zijn in onderstaande tabel de mutaties van de reserves voor programma 4 meegenomen.

Exploitatie						
x € 1.000	Realisatie 2024	Begr. 2025 (incl wijz)	Begr. 2026	MJB 2027	MJB 2028	MJB 2029
Lasten	3.651	3.790	3.681	3.773	4.259	4.273
Baten	620	812	592	592	592	592
Saldo voor bestemming	-3.031	-2.978	-3.089	-3.181	-3.667	-3.681
Mutaties reserves						
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-3.031	-2.978	-3.089	-3.181	-3.667	-3.681

Specificatie per taakveld				
x € 1.000	Realisatie 2024	Begr. 2025 (incl wijz)	Begr. 2026	Mut B25<->B26
Lasten				
4.1 Openbaar basisonderwijs	202	209	209	-
4.2 Onderwijshuisvesting	1.736	1.711	1.911	200
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.713	1.871	1.561	-309
Totaal lasten	3.651	3.790	3.681	-109
Baten				
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	-	-	-
4.2 Onderwijshuisvesting	60	113	113	-
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	560	700	479	-220
Totaal baten	620	812	592	-220
Saldo voor bestemming	-3.031	-2.978	-3.089	-111
Mutaties reserves				
Stortingen reserves	-	-	-	-
Onttrekkingen reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-3.031	-2.978	-3.089	-111

Toelichting op de financiën

Het saldo van dit programma is in 2026 € 111.000 nadeliger dan in 2025.

Lasten:

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting: de lasten zijn in 2026 € 200.000 gestegen.

- Vanaf 2026 starten de afschrijvingslasten van de school in Tijnje (€ 118.000) en De verbinding in Ureterp (€ 77.000).

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken: de lasten zijn in 2026 € 309.000 gedaald.

In 2025 waren eenmalige kosten begroot voor:

- De volumegroei van het leerlingenvervoer (€150.000, VJR2025).
- De specifieke uitkering Nationaal Programma Onderwijs (€220.000, VJR2025). De baten geven een tegengesteld effect.

In 2026 zijn de toegerekende directe personeelslasten € 61.000 hoger.

Baten:

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken: de baten zijn in 2026 € 220.000 gedaald.

- In 2025 was de specifieke uitkering van het Nationaal Programma Onderwijs beschikbaar gesteld (€ 220.000, VJR2025).

Reserves:

In 2026 zijn geen reserve mutaties geraamd.